

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa koskien Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta HE 152/2020

Porojen aiheuttamien vahinkojen arviointia ja riidanratkaisua koskevan järjestelmän toimivuutta syksyllä 2017 tehty kysely ja myös aiempien kyselyjen perusteella vastauksista käy ilmi, että arvioimislautakuntien toimintaan kohdistuu epäluottamusta. Osassa kuntia on ollut vaikea saada nimettyä puheenjohtaja, sillä tehtävä koetaan vaativaksi ja alipalkatuksi. Arvioimislautakuntien puheenjohtajien tai jäsenten käytössä ei ole ollut riittäviä tukipalveluita. Nykyiset kuntakohtaiset arvioimislautakunnat, jotka ratkaisevat ensiasteena porojen aiheuttamien vahinkojen korvaamista ja alueiden aitaamista koskevat riidat lakkautettaisiin ja poronhoitoaluetta varten perustettaisiin riippumaton asiantuntijaelin, porovahinkolautakunta. Tällöin lainkäyttövalta siirtyisi yleisille tuomioistuimille. Esityksen tavoitteena on poistaa ongelmat, jotka liittyvät nykyisen riidanratkaisutoiminnan puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen ja sitä kohtaan koettuun luottamuspulaan.

Laissa säädettäisiin lautakunnan kokoonpanosta ja hallintopalveluista. Lautakuntaan kuuluisivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään viisi muuta jäsentä. Jäsenet olisivat sivutoimisia ja toimisivat virkavastuulla. Lautakunnan hallintopalvelut järjestäisi Ruokavirasto. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi toimivalta nimittää lautakunnan jäsenet sekä jäsenten toimikauden pituus, joka olisi ehdotuksen mukaan neljä vuotta. Ennen jäsenten nimittämistä ministeriön olisi kuultava asian kannalta keskeisiä tuottaja- ja elinkeinojärjestöjä.

Porovahinkolautakunnan tehtävänä on pyynnöstä antaa lausuntoja aitaamisvelvollisuudesta, porojen aiheuttamista vahingoista, porojen käyvistä arvoista sekä toimia pyydettyessä sovittelijana paliskunnan ja vahinkoa kärsineen välillä. Uudistuksen tavoitteena ei ole muuttaa osapuolten velvollisuuksia ja oikeuksia.

Kuusamon kaupunki katsoo, että hallituksen esitys kunnallisten arvioimislautakuntien lakkauttamisesta ja yhden puolueettoman porovahinkolautakunnan perustamisesta toisi nykyistä toimivamman järjestelmän. Tällöin vahinkojen ja aitaamisasioiden arviointi säilyisi lautakuntapohjaisena, mutta riidanratkaisutoimivalta siirtyisi yleisiin tuomioistuimiin.